

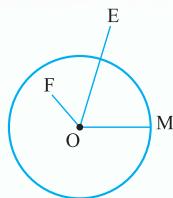
فصل ادیبو

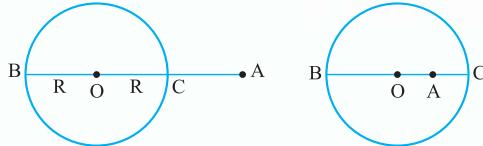

مفاهیم اولیه و روابط هادر دایره

۱ در صفحه، یک نقطه نسبت به دایره یکی از وضعیت‌های زیر را دارد:

- $OM = R \Leftrightarrow$ روی دایره M
- $OE > R \Leftrightarrow$ بیرون دایره E
- $OF < R \Leftrightarrow$ درون دایره F

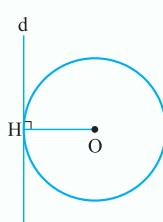

۲ دورترین و نزدیک‌ترین نقاط دایره $E(O, R)$ از نقطه A با وصل کردن نقطه A

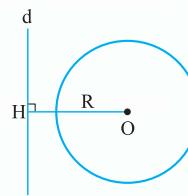
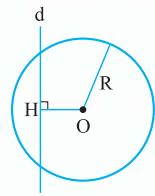
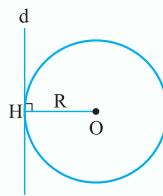
به مرکز دایره و تقاطع خط حاصل با دایره، به دست می‌آید و با فرض $OA = d$

$$AB = d + R, AC = |d - R|$$

۳ خط مماس بر شعاع نقطه تماس، عمود است و بالعکس خط عمود بر انتهای شعاع، بر دایره مماس است.

۴ وضعیت خط و دایره: دایره $C(O, R)$ و خط d را در صفحه در نظر می‌گیریم. در این صورت دایره (C) و خط d یکی از وضعیت‌های زیر را

نسبت به یکدیگر دارند.

(OH = R) خط و دایره مماس‌اند.

(OH < R) خط و دایره متقاطع‌اند.

(OH > R) خط و دایره نقطه اشتراکی ندارند.

تست اگر فاصله نقاط M و N تا مرکز دایره $C(O, R)$ ریشه‌های معادله $2x^2 - 5Rx + 2R^2 = 0$ باشد، آن‌گاه این نقاط نسبت به

دایره چگونه‌اند؟

۱) هر دو بیرون دایره واقع‌اند.

۲) یکی روی دایره، دیگری بیرون آن واقع است.

۳) یکی درون و دیگری بیرون دایره قرار دارد.

۴) هر دو درون دایره‌اند.

$$2x^2 - 5Rx + 2R^2 = 0 \Rightarrow (2x - R)(x - 2R) = 0 \Rightarrow x = \frac{R}{2} \text{ یا } x = 2R$$

پاسخ گزینه «۴»

پس فاصله یکی از نقاط کمتر و دیگری بیشتر از شعاع دایره است و این یعنی یک نقطه داخل و دیگری بیرون دایره قرار دارد.

تست دورترین و نزدیک‌ترین فاصله یک نقطه ثابت از نقاط یک دایره به ترتیب ۱۳ و ۵ است. مساحت دایره کدام است؟

۱) 9π

۲) 16π

۳) 25π

۴) 4π

پاسخ گزینه «۲» فرض کنیم نقطه خارج دایره باشد. در این صورت داریم:

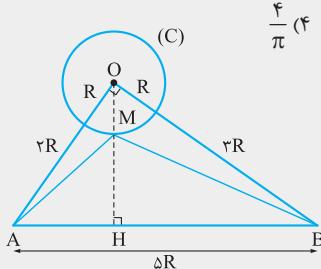
$$\begin{cases} d + R = 13 \\ d - R = 5 \end{cases} \xrightarrow{+} 2d = 18 \Rightarrow d = 9, R = 13 - 9 = 4 \quad S = \pi R^2 = \pi \times 4^2 = 16\pi$$

اگر نقطه داخل دایره باشد، داریم:

$$\begin{cases} d + R = 13 \\ R - d = 5 \end{cases} \xrightarrow{+} 2R = 18 \Rightarrow R = 9, d = 4 \quad S = \pi R^2 = \pi \times 9^2 = 81\pi$$

زاویه مرکزی: زاویه‌ای که رأس آن مرکز دایره باشد.

تست دایرة $C(O, R)$ مفروض است. نقاط A و B از مرکز دایره به ترتیب به فاصله‌های $3R$ و $4R$ قرار دارند. اگر فاصله دو نقطه A و B برابر $5R$ و M نقطه‌ای روی دایره باشد، آن‌گاه کمترین مساحت مثلث ABM چه کسری از مساحت دایره است؟

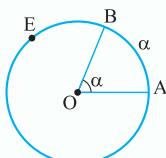
$$\frac{4}{\pi} \quad (1) \quad \frac{\pi}{2} \quad (2) \quad \frac{7}{2\pi} \quad (3) \quad \frac{3}{\pi} \quad (4)$$

پاسخ گزینه ۲: نقاط A و خارج دایره قرار دارد و مثلث AOB قائم‌الزاویه است. مساحت مثلث ABM وقتی کمترین است که ارتفاع MH در آن کمترین مقدار را داشته باشد و این وضعیت برای نقطه M وقتی حاصل می‌شود که از عمود OH را بر خط شامل AB رسم کنیم در این صورت محل تقاطع این عمود و دایره جای نقطه M است و در این حالت مثلث AMB کمترین مساحت را دارد و مقدار آن به شرح زیر به دست می‌آید:

$$S_{(AOB)} = \frac{1}{2} OH \times AB = \frac{1}{2} OA \times OB \Rightarrow OH = \frac{3R \times 4R}{5R} = \frac{12}{5} R$$

$$MH = OH - OM = \frac{12}{5} R - R = \frac{7}{5} R$$

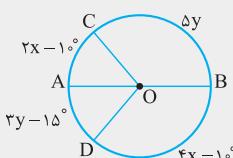
$$\frac{S_{(ABM)}}{S_{\text{دایره}}} = \frac{\frac{1}{2} MH \times AB}{\pi R^2} = \frac{\frac{1}{2} \times \frac{7}{5} R \times 5R}{\pi R^2} = \frac{7}{2\pi}$$

اندازه زاویه مرکزی: اندازه زاویه مرکزی بحسب درجه برابر اندازه کمان روبرو به آن بحسب درجه می‌باشد و به شعاع دایره بستگی ندارد.

$$\widehat{AEB} = 36^\circ - \widehat{AB} = 36^\circ - \alpha$$

$$\text{طول کمان وقتی که اندازه زاویه مرکزی روبرو به آن } \alpha \text{ درجه باشد برابر } L = \frac{\alpha}{360^\circ} (2\pi R) = \frac{\pi R \alpha}{180^\circ} \text{ می‌باشد.}$$

تست در شکل مقابل، O مرکز دایره و AB قطر آن است. اندازه زاویه $\hat{COD}$ کدام است؟

$$110^\circ (2) \quad 115^\circ (1) \quad 116^\circ (4) \quad 120^\circ (3)$$

پاسخ گزینه ۱:

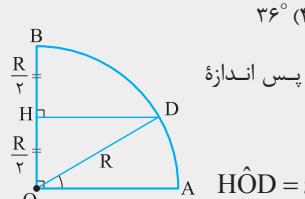
$$\begin{cases} \widehat{AC} + \widehat{BC} = 180^\circ \\ \widehat{AD} + \widehat{BD} = 180^\circ \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2x - 10^\circ + 5y = 180^\circ \\ 3y - 15^\circ + 4x - 10^\circ = 180^\circ \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2x + 5y = 190^\circ \\ 3y + 4x = 205^\circ \end{cases}$$

$$-10y + 3y = -380^\circ + 205^\circ \Rightarrow -7y = -175^\circ \Rightarrow y = 25^\circ$$

$$2x + 5y = 190^\circ \Rightarrow 2x + 5 \times 25^\circ = 190^\circ \Rightarrow 2x = 65^\circ \Rightarrow x = 32.5^\circ$$

$$\hat{COD} = \widehat{CD} = \widehat{AC} + \widehat{AD} = 2x - 10^\circ + 3y - 15^\circ = 65^\circ - 10^\circ + 75^\circ - 15^\circ = 115^\circ$$

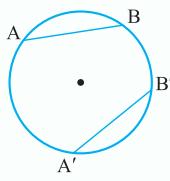
تست در یک ربع دایره با شعاع‌های عمود بر هم OB و OA ، کمان ربع دایره را در نقطه D قطع می‌کند. اندازه کمان AD کدام است؟

$$36^\circ (4) \quad 30^\circ (3) \quad 45^\circ (2) \quad 15^\circ (1)$$

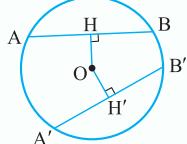
پاسخ گزینه ۳: مثلث OHD قائم‌الزاویه است و یک ضلع آن نصف وتر آن است. پس اندازه زوایای حاده آن 30° و 60° می‌باشد. در نتیجه داریم:

$$\hat{AOD} = 90^\circ - 60^\circ = 30^\circ \Rightarrow \widehat{AD} = 30^\circ$$

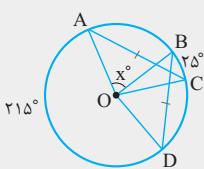
دو وتر در یک دایره (یا دو دایره با شعاع‌های مساوی) برابرند اگر و تنها اگر کمان‌های نظیر آن‌ها برابر باشند.

$$AB = A'B' \Leftrightarrow \widehat{AB} = \widehat{A'B'}$$

دو وتر در یک دایره (یا دو دایره با شعاع‌های مساوی) برابرند اگر و تنها اگر فاصله مرکز دایره از آن‌ها برابر باشد.

$$AB = A'B' \Leftrightarrow OH = OH'$$

در شکل رو به رو O مرکز دایره است و داریم $\widehat{AD} = 25^\circ$ و $\widehat{BC} = 215^\circ$. کمان بزرگ $\widehat{AC} = 25^\circ$ و $\widehat{BD} = 215^\circ$.

مقدار x کدام است؟

۱) 80°

۲) 50°

۳) 30°

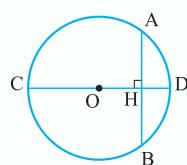
۴) 60°

$$AC = BD \Rightarrow \widehat{AC} = \widehat{BD} \Rightarrow \widehat{AB} + \widehat{BC} = \widehat{BC} + \widehat{CD} \Rightarrow \widehat{AB} = \widehat{CD}$$

$$\widehat{AB} + \widehat{BC} + \widehat{CD} + \widehat{AD} = 360^\circ \Rightarrow 2\widehat{AB} + 25^\circ + 215^\circ = 360^\circ \Rightarrow \widehat{AB} = 60^\circ$$

$$\text{زاویه مرکزی } A\hat{O}B = \widehat{AB} \Rightarrow x = 60^\circ$$

گزینه «۳» پاسخ

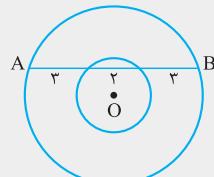
قطر عمود بر یک وتر، آن وتر و کمان‌های نظیر آن را نصف می‌کند.

$$CD \perp AB \Rightarrow AH = BH, \widehat{AD} = \widehat{BD}, \widehat{AC} = \widehat{BC}$$

در هر دایره، قطری از آن وتری را که قطر نیست نصف کند، بر آن وتر عمود است و کمان‌های نظیر آن را نصف می‌کند.

در هر دایره قطری از دایره که یک سر آن وسط کمان نظیر یک وتر باشد، بر آن وتر عمود است و آن را نصف می‌کند.

در شکل مقابل، دو دایره هم‌مرکز هستند، با توجه به شکل، مساحت ناحیه بین دو دایره کدام است؟

۱) 16π

۲) 12π

۳) 18π

۴) 15π

گزینه «۴» از مرکز دایره بر وتر AB خطی عمود رسم می‌کنیم. وترهای AB و CD هر دو نصف

می‌شوند، پس $AH = BH = 4$ و $CH = DH = 1$. شعاع دایره‌ها را به ترتیب R و $OB = R$ و $OC = r$ می‌نامیم، بنا به قضیه فیثاغورس داریم:

$$\begin{cases} OB^2 = OH^2 + BH^2 \\ OC^2 = OH^2 + CH^2 \end{cases} \xrightarrow{\text{تفاضل}} OB^2 - OC^2 = BH^2 - CH^2 \Rightarrow R^2 - r^2 = 4^2 - 1^2 = 16 - 1 = 15$$

$$\text{مساحت بین دو دایره} = \pi R^2 - \pi r^2 = \pi(R^2 - r^2) = 15\pi$$

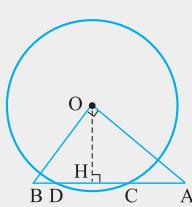
در مثلث قائم‌الزاویه AOB ($O = 90^\circ$) دایره‌ای به مرکز O وتر AB را در نقطه C و D قطع می‌کند. اگر $CD = 8$ و $BD = 4$ باشد، آن‌گاه مساحت مثلث AOB کدام است؟

۱) $28\sqrt{3}$

۲) $28\sqrt{2}$

۳) $24\sqrt{3}$

۴) $24\sqrt{2}$

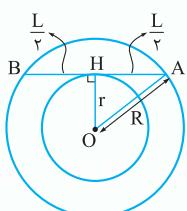

پاسخ گزینه ۴ عمود OH و تر CD را نصف می‌کند در نتیجه $CH = DH = 2$ و با توجه به $BD = 2 \cdot AH = CH + AC = 4 + 4 = 8$ و $BH = BD + DH = 2 + 4 = 6$ نتیجه می‌شود $AC = 4$. اما در مثلث قائم‌الزاویه AOB، ارتفاع وارد بر وتر، واسطه هندسی دو پاره خطی است که روی وتر پدید می‌آورد.

$$OH^2 = AH \times BH = 8 \times 6 = 48 \Rightarrow OH = 4\sqrt{3}$$

لذا داریم:

$$S_{(AOB)} = \frac{1}{2} OH \times AB = \frac{1}{2} \times 4\sqrt{3} \times (2 + 8 + 4) = 2\sqrt{3} \times 14 = 28\sqrt{3}$$

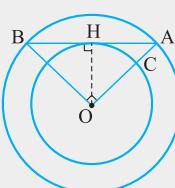
۱۳ همه وترهایی به طول L در دایره C(O, R)، وسطشان روی دایره‌ای به مرکز O و شعاع r دارند، کمترین فاصله نقاط این شکل و دایره کدام است؟

$$12 - 6\sqrt{2}$$

$$12\sqrt{2} - 12$$

$$6\sqrt{2} - 6$$

$$6 - 3\sqrt{2}$$

پاسخ گزینه ۴ فرض کنیم AB یکی از وترهایی باشد که زاویه مرکزی رویه را به کمان آن قائم است

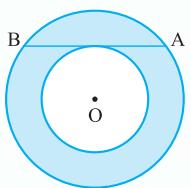
$(AOB = 90^\circ)$ چون $OA = OB$ است، پس مثلث AOB قائم‌الزاویه و متساوی‌الساقین است، پس داریم:

$$OA^2 + OB^2 = AB^2 \Rightarrow AB^2 = 12^2 + 12^2 = 2 \times 12^2 \Rightarrow AB = 12\sqrt{2}$$

عمود OH و تر AB را نصف می‌کند $AH = BH = 6\sqrt{2}$ و چون در مثلث قائم‌الزاویه AOH میانه نظیر وتر، نصف

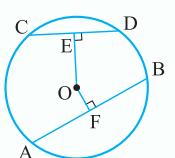
وتر است، پس $OH = \frac{AB}{2} = 6\sqrt{2}$. بنابراین وسط همه وترهای AB روی دایره‌ای به مرکز O و شعاع $6\sqrt{2}$ قرار دارد که مطابق شکل

فوق کمترین فاصله دو دایره $12 - 6\sqrt{2}$ است.

۱۴ اگر دو دایره، هم‌مرکز باشند و وتر AB از دایره بزرگ بر دایره کوچک مماس باشد، آن‌گاه مساحت بین دو دایره

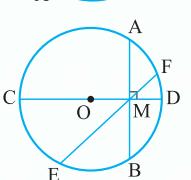
$$\frac{\pi AB^2}{4}$$

از دو وتر نابرابر در یک دایره (یا دو دایره به شعاع‌های مساوی) آن که بزرگ‌تر است به مرکز دایره نزدیک‌تر است و

بالعکس.

$$AB > CD \Leftrightarrow OF < OE$$

۱۵ کوتاه‌ترین وتر در یک دایره، که از نقطه‌ای داخل دایره رسم می‌شود، وتری است که بر قطر گذرنده از آن نقطه،

عمود است.

$$AB \leq EF \leq CD$$

۱۶ در دایره C(O, 8) اندازه وترهای AB و CD به ترتیب $4x+6$ و $2x+8$ است که x عددی صحیح است. اگر فاصله مرکز

دایره تا وتر CD بیشتر از فاصله آن تا وتر AB باشد، آن‌گاه فاصله مرکز دایره تا وتر CD کدام است؟

$$\sqrt{30}$$

$$\sqrt{15}$$

$$2\sqrt{7}$$

$$\sqrt{7}$$

پاسخ گزینه ۲

$$OE > OF \Rightarrow CD < AB \Rightarrow 2x + 8 < 4x + 6 \Rightarrow 1 < x$$

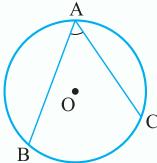
از طرفی شعاع دایره α است و در مثلث های قائم الزاویه OCE و OBF داریم:

$$\begin{cases} BF < OB \\ CE < OC \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \frac{AB}{2} < \alpha \\ \frac{CD}{2} < \alpha \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2x + 3 < \alpha \\ x + 4 < \alpha \end{cases} \Rightarrow x < \frac{\alpha}{2}$$

بنابراین $x < \frac{\alpha}{2}$ و چون x عددی صحیح است، نتیجه می شود $x = 2$ و داریم:

$$CE = \frac{CD}{2} = \frac{2x + \alpha}{2} = x + 4 = 6$$

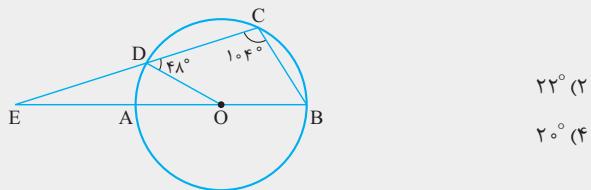
$$OC^2 = OE^2 + CE^2 \Rightarrow \alpha^2 = OE^2 + 6^2 \Rightarrow OE^2 = 64 - 36 = 28 \Rightarrow OE = \sqrt{28} = 2\sqrt{7}$$

زاویه محاطی: زاویه ای است که رأس آن روی دایره و اضلاع آن دو وتر از دایره باشند. اندازه هر زاویه محاطی برابر

است با، نصف اندازه کمان روبرو به آن $(\hat{A} = \frac{\widehat{BC}}{2})$.

تست در شکل زیر، O مرکز دایره و AB قطر آن است. امتداد وتر CD امتداد قطر AB را در نقطه E قطع می کند. اگر $\hat{ODC} = 48^\circ$

باشد، آن گاه اندازه زاویه $\hat{E}$ کدام است؟

۲۲° (۱)

۲۰° (۴)

۱۸° (۲)

۱۶° (۳)

پاسخ گزینه «۴» زاویه C محاطی است، پس داریم:

$$\hat{C} = \frac{\widehat{BAD}}{2} \Rightarrow 104^\circ = \frac{\widehat{AB} + \widehat{AD}}{2} \Rightarrow 208^\circ = 180^\circ + \widehat{AD} \Rightarrow \widehat{AD} = 28^\circ \Rightarrow A\hat{O}D = 28^\circ$$

در مثلث ODE ، زاویه $\hat{ODC}$ خارجی است، در نتیجه:

$$\hat{ODC} = \hat{E} + A\hat{O}D \Rightarrow 48^\circ = \hat{E} + 28^\circ \Rightarrow \hat{E} = 20^\circ$$

زاویه ظلی: زاویه ای که رأس آن روی دایره قرار دارد و یکی از اضلاع آن وتری از دایره و ضلع دیگر آن مماس بر دایره است. اندازه هر زاویه ظلی برابر است با نصف اندازه کمان روبرو به آن $(\hat{A} = \frac{\widehat{AB}}{2})$.

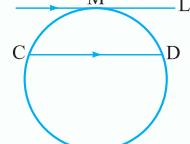

اندازه های کمان های محصور بین دو وتر موازی با هم برابرند.

$$AB \parallel CD \Rightarrow \widehat{AC} = \widehat{BD}$$

$$\widehat{CM} = \widehat{DM}$$

تست اگر خط M در نقطه L بر دایره مماس باشد و وتر CD موازی ML باشد، داریم:

تست دایره های به مرکز O مفروض است. دو وتر موازی AE و BD از این دایره در یک طرف O قرار دارند به

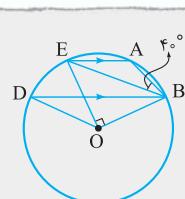
طوری که $\hat{BOD} = 90^\circ$ و $\hat{ABE} = 40^\circ$. اندازه زاویه $\hat{BOD}$ چند درجه است؟

۱۲۰° (۱)

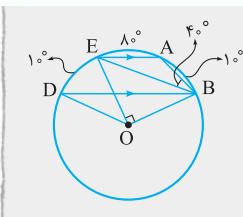
۱۳۰° (۴)

۱۰۰° (۲)

۱۱۵° (۳)

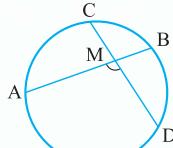
دایره

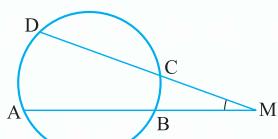
گزینه «۱» چون $\widehat{AB} = \widehat{DE}$ و $AE \parallel BD$ ، پس داریم:
 $\hat{B}OE = 90^\circ \Rightarrow \hat{AE} + \hat{AB} = 90^\circ \Rightarrow 2 \times 40^\circ + \hat{AB} = 90^\circ \Rightarrow \hat{AB} = 10^\circ$
 $\hat{B}OD = \hat{AB} + \hat{AE} + \hat{DE} = 10^\circ + 80^\circ + 10^\circ = 100^\circ$

پاسخ

زاویه بین دو وتر برابر است با:

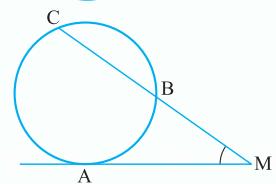

$$\hat{M} = \frac{\hat{AD} + \hat{BC}}{2}$$

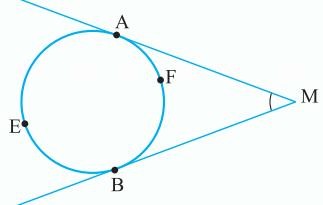
$$\hat{M} = \frac{\hat{AD} - \hat{BC}}{2}$$

زاویه بین امتداد دو وتر برابر است با:

$$\hat{M} = \frac{\hat{AC} - \hat{AB}}{2}$$

زاویه بین خط مماس و امتداد وتر برابر است با:

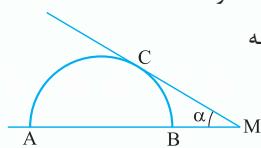

$$\hat{M} = \frac{\hat{AEB} - \hat{AFB}}{2}$$

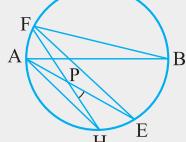
زاویه بین دو خط مماس برابر است با:

اگر زاویه بین دو مماس، $\hat{M} = \alpha$ باشد (شکل فوق)، آن‌گاه اندازه کمان‌های AEB و AFB به ترتیب $\alpha + 180^\circ$ و $\alpha - 180^\circ$ است.

اگر زاویه بین مماس و امتداد قطر نیم‌دایره برابر α باشد، آن‌گاه اندازه کمان‌های AC و BC به ترتیب $\alpha - 90^\circ$ و $\alpha + 90^\circ$ است.

در شکل، AB قطری از دایره است و وتر EF با وتر AH موازی است. اگر $\hat{FBA} = 20^\circ$ ، در این صورت اندازه زاویه

۳۵° (۲)

کدام است؟

۴۰° (۱)

۲۵° (۴)

۳۰° (۳)

$$AH \parallel EF \Rightarrow \hat{HE} = \hat{AF} \quad (۱)$$

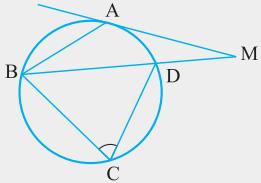
گزینه «۱» پاسخ

$$\hat{F} \text{ زاویه برخورد دو وتر } FH \text{ و } AE \text{ است. } \hat{H}PE \Rightarrow \hat{H}PE = \frac{\hat{AF} + \hat{HE}}{2} \quad (۲)$$

$$(۱), (۲) \Rightarrow \hat{H}PE = \frac{\hat{AF} + \hat{AF}}{2} = \hat{AF}$$

$$\hat{B} = \frac{\hat{AF}}{2} \Rightarrow 20^\circ = \frac{\hat{AF}}{2} \Rightarrow \hat{AF} = 40^\circ \Rightarrow \hat{H}PE = \hat{AF} = 40^\circ$$

تست در شکل رو به رو، $MA = AB$ و MA بر دایره، مماس است. اگر $\hat{M} = 25^\circ$ ، آن‌گاه اندازه زاویه C چند درجه است؟

$75^\circ (1)$

$85^\circ (2)$

$5^\circ (3)$

$60^\circ (4)$

گزینه «۲» پاسخ

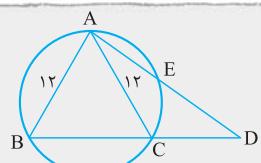
$$\hat{M} = \frac{\widehat{AB} - \widehat{AD}}{2} \Rightarrow \widehat{AB} - \widehat{AD} = 2 \times 25^\circ = 50^\circ \quad (1)$$

$$MA = AB \Rightarrow \hat{ABD} = \hat{M} = 25^\circ \Rightarrow \frac{\widehat{AD}}{2} = 25^\circ \Rightarrow \widehat{AD} = 50^\circ \quad (2)$$

$$(1), (2) \Rightarrow \widehat{AB} = 50^\circ + \widehat{AD} = 50^\circ + 50^\circ = 100^\circ$$

$$\hat{C} = \frac{\widehat{BAD}}{2} = \frac{\widehat{AB} + \widehat{AD}}{2} = \frac{100^\circ + 50^\circ}{2} = \frac{150^\circ}{2} = 75^\circ$$

تست در دایره مقابل، طول دو وتر AB و AC برابر 12 است. نقطه D روی امتداد وتر BC چنان قرار دارد که AD دایره را در E قطع می‌کند و $AE = 8$ می‌باشد. اندازه DE کدام است؟

$9 (1)$

$11 (2)$

$1 (3)$

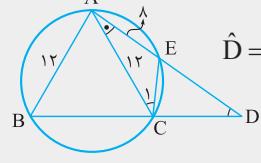
$10 (4)$

گزینه «۳» پاسخ

را به C وصل می‌کنیم. چون دو وتر AB و AC برابرند پس کمان‌های آن‌ها نیز برابر

$$\hat{D} = \frac{\widehat{AB} - \widehat{CE}}{2} = \frac{\widehat{AC} - \widehat{CE}}{2} = \frac{\widehat{AE}}{2}$$

است ($\widehat{AB} = \widehat{AC}$). داریم:

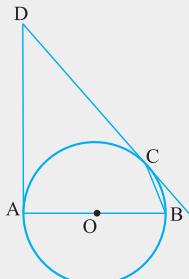

اما زاویه $\hat{C}_1$ محاطی است، پس $\hat{D} = \hat{C}_1 = \frac{\widehat{AE}}{2}$ و در نتیجه $\hat{D} = \hat{C}_1$ می‌شود و داریم:

$$(\hat{C}AE = \hat{C}AD, \hat{C}_1 = \hat{D}) \Rightarrow \triangle ACE \sim \triangle ADC \Rightarrow \frac{\widehat{AC}}{\widehat{AD}} = \frac{AE}{AC} \Rightarrow \frac{12}{AD} = \frac{8}{12} \Rightarrow AD = 18$$

$$\Rightarrow 64 + 8DE = 144 \Rightarrow DE = \frac{144 - 64}{8} = \frac{80}{8} = 10$$

تست در شکل مقابل، AB قطر دایره و DA و DC به ترتیب در نقاط A و C بر دایره مماس‌اند. اگر اندازه زاویه ظلی C برابر 35° باشد، آن‌گاه اندازه زاویه D کدام است؟

$60^\circ (1)$

$70^\circ (2)$

$75^\circ (3)$

$65^\circ (4)$

گزینه «۲» پاسخ

زاویه ظلی C برابر 35° است، پس اندازه کمان رو به رو به آن 70° است و داریم:

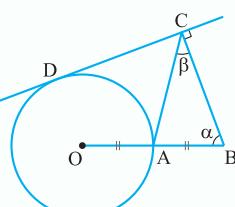
$$\widehat{AC} = 180^\circ - \widehat{BC} = 180^\circ - 70^\circ = 110^\circ$$

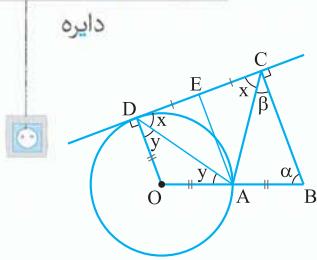
$$\hat{D} = 180^\circ - \widehat{AC} = 180^\circ - 110^\circ = 70^\circ$$

مثال در شکل مقابل، شعاع OA از دایره‌ای به مرکز O را به اندازه خودش تا نقطه B امتداد داده‌ایم. سپس

مماس دلخواهی در نقطه D بر دایره رسم می‌کنیم و از B بر آن عمود BC را رسم می‌کنیم. ثابت

$$\alpha = 2\beta$$

پاسخ از A به وسط ساق CD در ذوزنقه قائم‌الزاویه OBCD وصل می‌کنیم، پس AE پاره خط میانگین ذوزنقه است. لذا با قاعده‌های ذوزنقه موازی است و در نتیجه AE بر CD عمود و نهایتاً عمودمنصف CD است که نتیجه می‌دهد مثلث ACD متساوی‌الساقین می‌باشد ($AD = AC$) و می‌توان $x = 90^\circ - \beta \Rightarrow y = 90^\circ - x = 90^\circ - (90^\circ - \beta) = \beta$ نوشت:

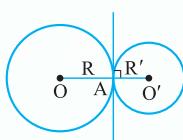
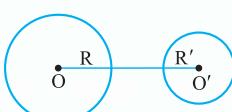
$$\hat{D}AC = 180^\circ - x - x = 180^\circ - 2x = 180^\circ - 2(90^\circ - \beta) = 2\beta$$

$$\hat{ABC} = \hat{O}AC \Rightarrow \hat{O}AC = \beta + \alpha \Rightarrow \hat{O}AD + \hat{D}AC = \beta + \alpha \Rightarrow \beta + 2\beta = \beta + \alpha \Rightarrow \alpha = 2\beta$$

وضع دو دایره نسبت به هم: دو دایره $C(O, R)$ و $C'(O', R')$ با فرض $R > R'$ و $OO' = d$ به صورت زیر دسته‌بندی می‌شوند.

$$d > R + R'$$

۱- دو دایره برون هم (دو دایره متخارج)

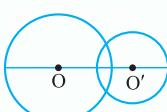

$$d = R + R'$$

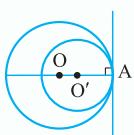
۲- دو دایره مماس برون (مماس خارج)

نکته نقطه تماس دو دایره و مراکز آن‌ها روی یک خط واقع‌اند، زیرا شعاع‌های OA و O'A بر خط مماس در نقطه A عمودند.

۳- دو دایره متقاطع

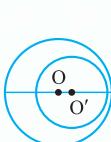

$$R - R' < d < R + R'$$

$$d = R - R'$$

۴- دو دایره مماس درون

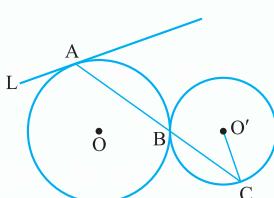
$$d < R - R'$$

۵- دو دایره مداخل

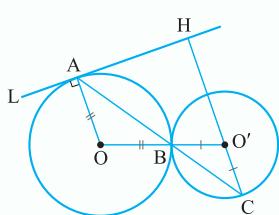
$$d = 0$$

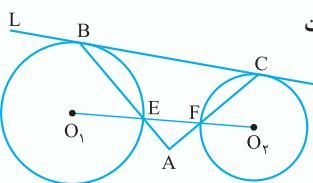
۶- دایره‌های هم‌مرکز

مثال در شکل مقابل، دو دایره در نقطه B مماس خارج‌اند و خط L در نقطه A بر دایره به مرکز O مماس است. اگر امتداد AB، دایره به مرکز O' را در نقطه C قطع کند، ثابت کنید امتداد O'C بر خط L عمود است.

پاسخ خط مماس بر شعاع گذرنده از نقطه تماس، عمود است، پس $OA \perp L$. از طرفی، دو مثلث متساوی‌الساقین AOB و AOC و BO'C متشابه‌اند زیرا $\hat{AOB} = \hat{AOC}$ و $\hat{BO'C} = \hat{AOB}$. پس $\hat{OAC} = \hat{ACH}$. یعنی CH با OA موازی و در نتیجه بر خط L عمود است.

مثال در شکل مقابل، دو دایره متقاطع هستند و خط L بر هر دو دایره مماس است. ثابت کنید $.AB \perp AC$

پاسخ فرض کنیم $O_2\hat{C}F = \beta$ و $O_1\hat{B}E = \alpha$.

$B\hat{O}_1E = 180^\circ - \alpha - \alpha = 180^\circ - 2\alpha$ متساوی الساقین O_2CF و O_1BE داریم:

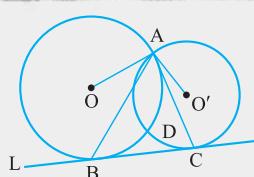
$$C\hat{O}_2F = 180^\circ - \beta - \beta = 180^\circ - 2\beta$$

اما O_1B و O_2C هر دو بر خط L عمودند، زیرا شعاع نقطه تماس بر خط مماس عمود است. پس داریم:

$$O_1B \parallel O_2C \Rightarrow B\hat{O}_1E + C\hat{O}_2F = 180^\circ \Rightarrow 180^\circ - 2\alpha + 180^\circ - 2\beta = 180^\circ \Rightarrow \alpha + \beta = 90^\circ$$

$$A\hat{E}F = O_1\hat{E}B = O_1\hat{B}E = \alpha, A\hat{F}E = O_2\hat{F}C = O_2\hat{C}F = \beta$$

$$\hat{A} + A\hat{E}F + A\hat{F}E = 180^\circ \Rightarrow \hat{A} + \underbrace{\alpha + \beta}_{90^\circ} = 180^\circ \Rightarrow \hat{A} = 90^\circ \Rightarrow AB \perp AC$$

تست در شکل رویه‌رو، خط L بر دو دایره متقاطع در نقاط A و D مماس است. اگر $\hat{OAO}' = 148^\circ$

باشد، آن‌گاه مجموع اندازه‌های کمان‌های $\widehat{ADB}$ و $\widehat{ADC}$ چند درجه است؟

$$(1) 212^\circ \quad (2) 200^\circ \quad (3) 248^\circ$$

$$(4) 202^\circ$$

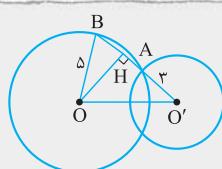
پاسخ گزینه «۲» با توجه به مثلث‌های متساوی الساقین، زوایا مطابق شکل می‌شود و داریم:

$$A\hat{C}B = 90^\circ - \beta, A\hat{B}C = 90^\circ - \alpha$$

$$B\hat{A}C + 90^\circ - \beta + 90^\circ - \alpha = 180^\circ \Rightarrow B\hat{A}C = \beta + \alpha$$

$$\hat{OAO}' = \alpha + \beta + B\hat{A}C \Rightarrow 148^\circ = \alpha + \beta + \alpha + \beta \Rightarrow \alpha + \beta = 74^\circ$$

$$\widehat{ADB} + \widehat{ADC} = A\hat{O}B + A\hat{O}'C = 180^\circ - 2\alpha + 180^\circ - 2\beta = 360^\circ - 2(\alpha + \beta) = 360^\circ - 148^\circ = 212^\circ$$

تست دو دایره متقاطع $C(O, 5)$ و $C'(O', 3)$ مفروض‌اند. به ازای بیشترین مقدار صحیح $\hat{OO'}$

خطی که از O' و نقطه تقاطع دو دایره می‌گذرد، وتری با کدام طول در دایره بزرگ‌تر ایجاد می‌کند؟

$$(1) 4/5 \quad (2) 5/5 \quad (3) 5 \quad (4) 6$$

پاسخ گزینه «۳» از متقاطع‌بودن دو دایره نتیجه می‌شود $\hat{AOO'} < 80^\circ$ و بیشترین مقدار صحیح $\hat{OO'}$ برابر ۷ است. مطابق

شكل، AB وتر مطلوب است، پس داریم:

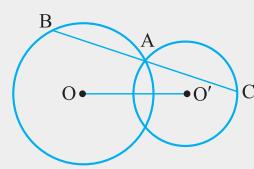
$$OO'^2 = OH^2 + O'H^2 \Rightarrow OO'^2 = OB^2 - BH^2 + O'H^2$$

فیثاغورس

عمود OH وتر AB را نصف می‌کند پس $AH = BH = x$ و داریم:

$$7^2 = 5^2 - x^2 + (3+x)^2 \Rightarrow 49 = 25 - x^2 + 6x + x^2 + 9 \Rightarrow 6x = 15 \Rightarrow x = \frac{5}{2}, AB = 2AH = 2x = 5$$

تست مطابق شکل دو دایره به شعاع‌های ۶ و ۸ در نقطه A متقاطع‌اند و $OO' = 12$. اگر خطی که از A می‌گذرد دو وتر مساوی در دو

دایره ایجاد کند ($AB = AC$)، آن‌گاه طول این وترها کدام است؟

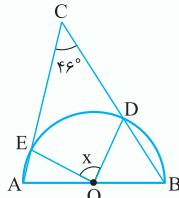
$$(1) \sqrt{120} \quad (2) \sqrt{130} \quad (3) \sqrt{140}$$

$$(4) \sqrt{110}$$

-۳- در شکل مقابل، O مرکز نیم‌دایره است. مقدار x کدام است؟

۸۴° (۱)

۹۲° (۲)

۸۶° (۳)

۸۸° (۴)

-۴- نقاط $A_1, A_2, A_3, A_4, \dots, A_n$ ، دایره‌ای به مرکز O و شعاع R را به ده قسمت مساوی تقسیم می‌کنند. اگر $b = A_1A_4$ باشد، آن‌گاه اندازهٔ ضلع دهضلعی منتظم $A_1A_2 \dots A_n$ کدام است؟

$$b = \sqrt{R} (۴)$$

$$R + \frac{b}{2} (۳)$$

$$\sqrt{R^2 - b^2} (۲)$$

$$b - R (۱)$$

-۵- در مثلث متساوی‌الساقین ABC ، دایره‌ای مرکزش روی قاعدهٔ مثلث، در رأس A بر ضلع AC مماس و از رأس B می‌گذرد. ساق مثلث چند برابر شعاع دایره است؟

$$\frac{3}{2} (۴)$$

$$\sqrt{3} (۳)$$

$$\sqrt{3} + 1 (۲)$$

$$2\sqrt{3} (۱)$$

-۶- مربع $ABCD$ به ضلع ۴ واحد، مفروض است. شعاع دایرهٔ گذرا بر دو رأس A و B و مماس بر ضلع CD کدام است؟

(سراسری ریاضی فارج از لکشور ۹۵)

$$3 (۴)$$

$$2\sqrt{2} (۳)$$

$$2/\sqrt{2} (۲)$$

$$2/\sqrt{2} (۱)$$

-۷- مربع $ABCD$ به ضلع $\sqrt{2} + 2$ واحد مفروض است. شعاع دایرهٔ گذرا بر رأس D و مماس بر دو ضلع AB و BC کدام است؟

$$2\sqrt{2} - 1 (۴)$$

$$2 - \sqrt{2} (۳)$$

$$\sqrt{2} (۲)$$

$$2 (۱)$$

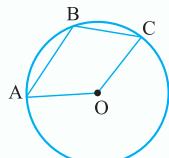
-۸- در نیم‌دایره‌ای به قطر AB ، وتر CD چنان قرار دارد که $\widehat{BC} = 47^\circ$ و $AB = 2CD$. اندازهٔ زاویهٔ AOD چند درجه است؟

$$84^\circ (۴)$$

$$73^\circ (۳)$$

$$53^\circ (۲)$$

$$67^\circ (۱)$$

-۹- در شکل رو به رو، O مرکز دایره، $\widehat{AOC}$ کدام است. اندازهٔ زاویهٔ $\hat{C} = 47^\circ$ و $\hat{A} = 53^\circ$ است.

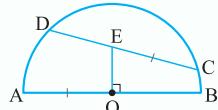
$$16^\circ (۲)$$

$$15^\circ (۱)$$

$$140^\circ (۴)$$

$$120^\circ (۳)$$

-۱۰- در شکل زیر، O مرکز نیم‌دایره و $OA = CE$ است. اگر اندازهٔ کمان BC برابر 15° باشد. آن‌گاه اندازهٔ کمان $\widehat{AD}$ چند درجه است؟

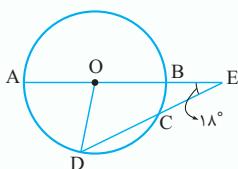
$$6^\circ (۲)$$

$$30^\circ (۱)$$

$$5^\circ (۴)$$

$$45^\circ (۳)$$

-۱۱- در دایره زیر، اندازهٔ پاره خط CE با طول شعاع دایره برابر است. اگر $\hat{E} = 18^\circ$ و O مرکز دایره باشد، اندازهٔ کمان AD چند درجه است؟

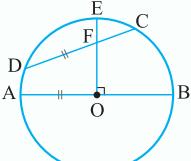
$$45^\circ (۱)$$

$$48^\circ (۲)$$

$$54^\circ (۳)$$

$$72^\circ (۴)$$

-۱۲- در شکل زیر، شعاع OE بر قطر AB عمود است. اگر اندازهٔ کمان $AD = 20^\circ$ و $DF = OA$ باشد، آن‌گاه اندازهٔ کمان CE کدام است؟

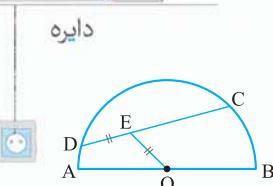

$$3^\circ (۱)$$

$$45^\circ (۲)$$

$$5^\circ (۳)$$

$$55^\circ (۴)$$

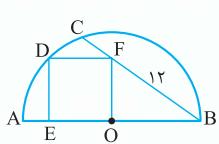
۱۳- در نیم‌دایره مقابل، $OE = DE$ و قطر AB دو برابر طول پاره خط CE است. اندازه کمان CD چند درجه است؟

108° (۲)

120° (۱)

90° (۴)

105° (۳)

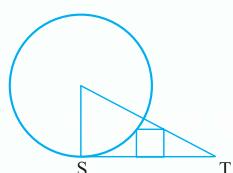
۱۴- مطابق شکل، O مرکز نیم‌دایره و چهارضلعی $OEDF$ مربع است. اگر $BF = 12$ باشد، آن‌گاه ضلع مربع کدام است؟

$2\sqrt{3}$ (۲)

$3\sqrt{2}$ (۱)

$4\sqrt{3}$ (۴)

$4\sqrt{2}$ (۳)

۱۵- در شکل مقابل، شعاع دایره ۵ و ضلع مربع ۲ است. اندازه مماس TS کدام است؟

۸ (۱)

۹ (۲)

۱۰ (۳)

۱۲ (۴)

۱۶- دو سر قطر نیم‌دایره‌ای روی دو ضلع قائم یک مثلث قائم‌الزاویه قرار دارد و موازی و تر مثلث می‌باشد. همچنین وتر مثلث، مماس بر نیم‌دایره است. اگر اندازه اضلاع قائم مثلث ۳ و ۴ باشد، طول شعاع نیم‌دایره کدام است؟

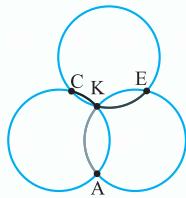
$\frac{60}{46}$ (۴)

$\frac{60}{47}$ (۳)

$\frac{60}{48}$ (۲)

$\frac{60}{49}$ (۱)

۱۷- سه دایره به شعاع‌های متساوی از نقطه K می‌گذرند و دوبعد متقاطع‌اند. حاصل $\widehat{AK} + \widehat{KE} + \widehat{CK}$ کدام است؟

90° (۱)

120° (۲)

180° (۳)

270° (۴)

۱۸- در مثلث متساوی‌الساقین (ABC) ، نقطه O در امتداد AC مرکز دایره‌ای است که در نقطه B بر ضلع AB مماس است. امتداد BC این دایره را در D قطع کرده است، مثلث OCD چگونه است؟ (سراسری ریاضی ۹۴)

(۱) متساوی‌الساقین (۲) قائم‌الزاویه (۳) قائم‌الزاویه و متساوی‌الساقین (۴) غیرمشخص

۱۹- در مثلث متساوی‌الساقین (ABC) ، دایره‌ای به مرکز B و شعاع AC را در E و ساق AB را در D قطع می‌کند. اندازه زاویه ADE کدام است؟

110° (۴)

108° (۳)

105° (۲)

100° (۱)

۲۰- در یک ربع دایره، OA و OB دو شعاع عمود بر هم هستند و نقطه C روی کمان آن، چنان قرار دارد که $BC = 2$ و $AC = 6\sqrt{2}$ است. شعاع ربع دایره کدام است؟

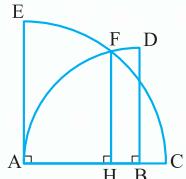
۸ (۴)

$3\sqrt{6}$ (۳)

$5\sqrt{2}$ (۲)

$4\sqrt{3}$ (۱)

۲۱- در شکل مقابل، دو ربع دایره به شعاع‌های ۵ و $AC = 30$ و $AB = 25$ رسم شده است. طول پاره خط HF کدام است؟

۲۱ (۱)

۲۲ (۲)

۲۳ (۳)

۲۴ (۴)

۲۲- در مثلث ABC ، $BC = 12$ ، $\hat{A} = 45^\circ$ ، نیم‌دایره‌ای به قطر BC ضلع AB را در D و ضلع AC را در E قطع می‌کند، طول پاره خط DE کدام است؟

$8\sqrt{2}$ (۴)

$4\sqrt{2}$ (۳)

$6\sqrt{2}$ (۲)

$3\sqrt{2}$ (۱)

-۲۳- در یک ربع دایره OA و OB دو شعاع عمود بر هم هستند. نقطه D روی شعاع OA چنان است که $OD = 15$ و $DA = 5$ و نقطه C روی ربع دایره چنان قرار دارد که $\hat{B}\hat{C}D = 90^\circ$ است. طول پاره خط CD کدام است؟

۱۰ (۴)

۹ (۳)

۸ (۲)

۷ (۱)

-۲۴- در نیم‌دایره‌ای به قطر AB ، وتر CD موازی AB است و C به A نزدیک‌تر است. اگر $AC = 6$ و $CD = 1$ باشد، آن‌گاه شعاع نیم‌دایره کدام است؟

۶ (۴)

۵ (۳)

۴ / ۵ (۲)

۴ (۱)

-۲۵- در مثلث ABC ، $\hat{B} = 2\hat{A}$. نیم‌دایره‌ای به قطر BC ضلع AB را در E و ضلع AC را در D قطع می‌کند به طوری که $AD = 2$ و $CD = 6$ است. طول پاره خط DE کدام است؟

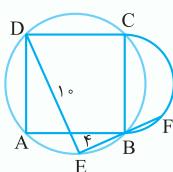
۵ (۴)

۴ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

-۲۶- در شکل زیر، دایره‌ای از رأس‌های مربع $ABCD$ می‌گذرد. نیم‌دایره‌ای به قطر BC را رسم می‌کنیم. نقطه E روی دایره چنان است که $DE = 10$ و $BE = 4$ ، امتداد BE نیم‌دایره را در نقطه F قطع می‌کند. طول پاره خط BF کدام است؟

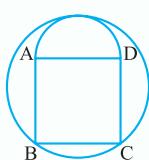
۲ (۱)

۳ (۲)

۴ (۳)

۵ (۴)

-۲۷- در شکل روبرو، $ABCD$ مربعی به ضلع واحد و نیم‌دایره به قطر AD می‌باشد. دایره‌ای از رأس‌های B و C گذشته و بر نیم‌دایره مماس است. شعاع این دایره کدام است؟

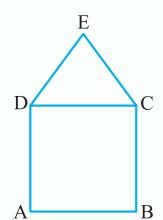
۲ (۲)

۵ (۱)

۳ (۴)

۳ (۳)

-۲۸- در شکل مقابل، $ABCD$ مربعی به ضلع یک و مثلث DEC متساوی‌الاضلاع است. شعاع دایره‌ای که از نقاط A ، B و E می‌گذرد، کدام است؟

 $\sqrt{3}$ (۲)

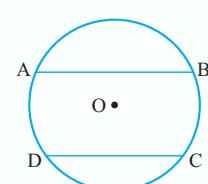
۱ (۱)

 $\frac{3}{2}$ (۴)

 $\sqrt{2}$ (۳)

وثرهای مساوی، فظر عمودبر و ثروت‌های نامساوی

-۲۹- مطابق شکل، در دایره‌ای به مرکز O ، دو وتر CD موازی AB و فاصله آن‌ها برابر ۵ است، اگر $AB = 16$ و $CD = 14$ ، آن‌گاه مساحت دایره کدام است؟

 ۶۸ π (۲)

 ۶۵ π (۱)

 $\frac{225\pi}{4}$ (۴)

 $\frac{113\pi}{2}$ (۳)

-۳۰- در مثلث قائم‌الزاویه ABC ($\hat{A} = 90^\circ$) دایره‌ای به مرکز A و شعاع AB وتر مثلث را در D و ضلع AC را در E قطع می‌کند. اگر $BD = 18$ و $CD = 7$ باشد، آن‌گاه طول پاره خط CE کدام است؟

۷ (۴)

۶ (۳)

۵ (۲)

۴ (۱)

-۳۱- امتداد یک وتر به طول ۶ در یک نیم‌دایره، امتداد قطر نیم‌دایره را قطع می‌کند و با آن زاویه 45° می‌سازد. اگر طول پاره خطی که بین نیم‌دایره و نقطه تقاطع با قطر پیدید می‌آید، برابر یک باشد، آن‌گاه طول قطر نیم‌دایره کدام است؟

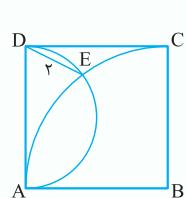
۱۰ (۴)

۹ (۳)

۸ (۲)

۷ (۱)

-۳۲- مطابق شکل، در مربع $ABCD$ ، نیم‌دایره و ربع دایره در نقطه E متقاطع‌اند و $DE = 2$. مساحت مربع کدام است؟

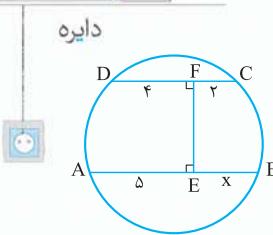

۱۸ (۱)

۱۵ (۲)

۱۶ (۳)

۲۰ (۴)

-۳۳- در شکل مقابل، مقدار x کدام است؟

- ۱) ۱
۲) ۲
۳) ۳
۴) ۴
۵) ۵

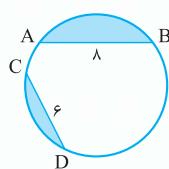
-۳۴- دو وتر متقاطع با طول های برابر، زاویه 60° با یکدیگر می سازند و طول پاره خط هایی که روی یکدیگر پیدید می آورند ۲ و ۸ می باشد. شعاع دایره کدام است؟

- $\sqrt{3}$ (۱) $3\sqrt{3}$ (۲) $4\sqrt{2}$ (۳) $2\sqrt{7}$ (۴)

-۳۵- شعاع های دو دایره هم مرکز ۳ و ۵ است. از نقطه A روی دایره بزرگ تر، دو وتر AE و AF را مماس بر دایره کوچک تر رسم می کنیم. اندازه EF کدام است؟

- ۷/۲ (۱) ۶/۴ (۲) ۹/۶ (۳) ۸/۱ (۴)

-۳۶- در شکل رو به رو، مجموع اندازه های کمان های AB و CD برابر 180° است. اگر $AB = 8$ و $CD = 6$ باشد، آن گاه مجموع مساحت های نواحی رنگی، کدام است؟

- $\frac{25\pi}{2} - 8$ (۱) $10\pi - 12$ (۲)
 $\frac{25\pi}{2} - 24$ (۳) $10\pi - 16$ (۴)

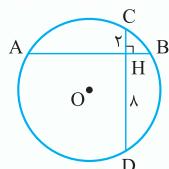
-۳۷- در یک دایره، نقطه C روی وتر AB آن را به دو پاره خط به طول های ۲ و ۱۴ سانتی متری تقسیم کرده است. اگر فاصله این نقطه تا مرکز دایره ۱۰ سانتی متر باشد، آن گاه مساحت دایره کدام است؟

- 10.8π (۱) 64π (۲) 128π (۳) 72π (۴)

-۳۸- فاصله وسط کمان نظیر وتر به طول ۲۴ در یک دایره از انتهای این وتر برابر ۱۳ است. فاصله دور ترین نقطه دایره از انتهای این وتر کدام است؟

- ۳۲/۵ (۱) ۳۳/۸ (۲) ۲۱/۲ (۳) ۲۸/۸ (۴)

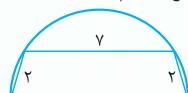
-۳۹- در شکل مقابل، O مرکز دایره است و دو وتر AB و CD بر هم عمودند، اگر $DH = 8$ ، $CH = 2$ و شعاع

- دایره $r = 3\sqrt{5}$ باشد، اندازه وتر AB کدام است؟

- ۱۱ (۱) ۱۲ (۲) ۱۰ (۳)

-۴۰- مطابق شکل، یک ذوزنقه متساوی الساقین با قاعده کوچک ۷ و ساق های ۲ در یک نیم دایره محاط شده است. قطر نیم دایره کدام است؟

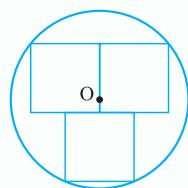

- ۱۲ (۱) ۱۶ (۲)
۸ (۳) ۱۰ (۴)

-۴۱- ذوزنقه متساوی الساقینی با قاعده های ۱۲ و ۱۶ در یک دایره به شعاع ۱۰، محاط است. اگر مرکز دایره خارج ذوزنقه باشد. آن گاه مساحت ذوزنقه کدام است؟

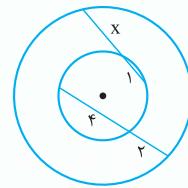
- ۵۴ (۱) ۲۷ (۲) ۵۶ (۳) ۲۸ (۴)

-۴۲- در شکل مقابل، O مرکز دایره است و مربع ها به ضلع ۱۶ سانتی مترند. مساحت دایره چند برابر π است؟

- ۴۲۵ (۱) ۳۶۱ (۲)
۴۴۱ (۳) ۴۷۵ (۴)

-۴۳- در شکل مقابل، دو دایره هم مرکزند. با توجه به اندازه های داده شده X کدام است؟

- ۱ (۱) ۲ (۲)
۳ (۳) ۴ (۴)

- ۴۴- دو دایره هم مرکزند. وتری به طول $2\sqrt{3}$ از دایره بزرگ بر دایره کوچک مماس است و وتری به طول ۶، دایره کوچک را قطع می‌کند. طول وتر ایجادشده در دایره کوچک کدام است؟

۴)

۳)

۲)

۱)

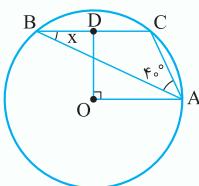
- ۴۵- دو دایره هم مرکزند. اندازه وتری از دایره بزرگ که بر دایره کوچک تر مماس است ۳۲ می‌باشد. اگر کمترین فاصله نقاط روی دو دایره ۸ باشد، آن‌گاه شعاع دایره کوچک تر کدام است؟

۴)

۳)

۲)

۱)

- ۴۶- در شکل مقابل، O مرکز دایره و D وسط وتر BC است. x کدام است؟

۱)

۲)

۳)

۴)

- ۴۷- دایره‌ای به شعاع ۱۰ و وتر AB از آن مفروض‌اند. دورترین نقطه دایره از این وتر با طول وتر برابر است. فاصله مرکز دایره از این وتر کدام است؟

۴)

۳)

۲)

۱)

- ۴۸- در مثلث ABC ، $ABC > AC$ و O مرکز دایره محیطی مثلث ABC و M پای میانه رأس A است. اگر $\hat{AOM} = 90^\circ$ و $\hat{A} = 20^\circ$ باشد، آن‌گاه اندازه $\hat{B}$ چند درجه است؟

۴)

۳)

۲)

۱)

- ۴۹- در مثلث ABC ، O مرکز دایره محیطی و D به ترتیب پای نیمساز و میانه رأس A می‌باشند. AD را امتداد می‌دهیم تا دایره محیطی را در A' قطع کند. می‌دانیم AM میانه رأس A در مثلث OAA' است، زاویه A چند درجه است؟

۴)

۳)

۲)

۱)

- ۵۰- نقطه ثابت M در دایره‌ای به مرکز O و شعاع ۳، به فاصله $2\sqrt{2}$ از مرکز دایره قرار دارد. وتر EF از M می‌گذرد، کمترین محیط مثلث EOF کدام است؟

۴)

۳)

۲)

۱)

- ۵۱- دو دایره به مرکز A و شعاع‌های ۵ و ۷ مفروض‌اند. با فرض $AB = 5$ ، اگر C نقطه‌ای روی دایره بزرگ تر باشد به طوری که اندازه زاویه $A\hat{C}B$ ماکسیمم باشد، آن‌گاه مساحت مثلث ABC کدام است؟

۴)

۳)

۲)

۱)

زاویه محاطی و ظلی و زاویه پرخورد و نظرها

- ۵۲- در مثلث ABC ، $ABC = 30^\circ$ ، $\hat{B} = 70^\circ$ ، $\hat{C} = 10^\circ$ است. اگر O مرکز دایره محیطی مثلث و D نقطه وسط کمان نظیر ضلع BC باشد، آن‌گاه زاویه AOD چند درجه است؟

۴)

۳)

۲)

۱)

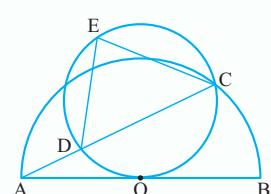
- ۵۳- در شکل زیر، دایره در نقطه O بر مرکز نیم‌دایره با قطر BA مماس است. اگر اندازه زاویه A برابر 26° باشد، آن‌گاه اندازه زاویه E چند درجه است؟

۱)

۲)

۳)

۴)

- ۵۴- در مثلث ABC ، $ABC = 72^\circ$ ، دایره محیطی مثلث را رسم می‌کنیم. وسط کمان‌های نظیر اضلاع AB و AC را به ترتیب E و D می‌نامیم. زاویه بین دو وتر AC و DE در این دایره چند درجه است؟

۴)

۳)

۲)

۱)

- ۵۵- در دایره‌ای به قطر AB ، نقطه M روی دایره قرار دارد، به طوری که $\hat{MAB} = 50^\circ$. اندازه زاویه ظلی که رأس آن، نقطه M است، چند درجه است؟

۴)

۳)

۲)

۱)